

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи
Вікторія СОВА
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи філософських знань»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва галузі знань)

освітньо-професійна
програма

Фінанси, банківська справа та страхування

спеціальність

**072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок**

відділення

Економічне

(назва відділення)

2024 рік

Робоча програма

«Основи філософських знань»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів
за галуззю знань
спеціальністю
освітньо-професійна
програма

07 Управління та адміністрування

072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Фінанси, банківська справа та страхування

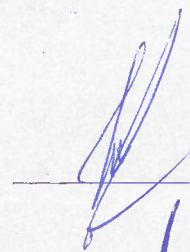
«29» .08. 2025 року - 15 с.

Розробник: Леонід БАЛАНЮК, викладач вищої кваліфікаційної категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

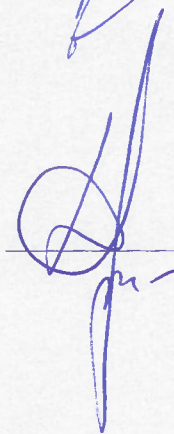
Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін

М. Ірклієвська

Схвалено методичною радою коледжу.
Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова

Д. Костюк

© Ірпінь, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова
Розділів – 2	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування	
Загальна кількість годин - 90		2-й
		Семестр
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи – 2	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	4-й
		Лекції:
		24 год.
		Семінарські:
		27 год.
		Лабораторні:
		0
Самостійна робота:		
39 год.		
		Вид контролю:
		Підсумкова контрольна робота

Примітка . Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми здобуття освіти – 51/39

2. Мета навчальної дисципліни

Мета: надання знань із філософії як вищого теоретичного рівня світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їх взаємодії.

Вивчення дисципліни «Основи філософських знань» передбачає набуття здобувачами освіти програмних компетентностей, а саме:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

3. Передумови вивчення дисципліни

Дана навчальна дисципліна базується на раніше здобутих результатах навчання таких навчальних дисциплін, як «Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)», «Правознавство», «Мистецтво».

4. Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН) :

РН 1. Знати свої права як члена суспільства, розуміти цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 02. Володіти державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікації у професійній діяльності.

РН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети.

РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань

5. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти наведено в додатку до робочої навчальної програми.

6. Засоби оцінювання

Контрольні заходи включають поточний, тематичний та підсумковий контроль знань здобувача освіти. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та в процесі здійснення самостійної роботи у таких формах: експрес-опитування, тести, вирішення ситуаційних завдань, студентські презентації, робота в Інтернеті тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

7. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Історія філософії

Тема 1. Філософія як специфічний тип знання

Виникнення філософського знання. Загальне поняття світогляду та його види. Міфологія та релігія як світогляд. Еволюція філософського світогляду. Предмет філософії та її функції. Рефлексія у філософії. Джерела філософії. Світогляд, його структура і типи. Методи філософії. Завдання, особливості та структура дисципліни філософія. Основні методи філософії (діалектика, метафізика, догматизм, еkleктика, софістика, герменевтика). Типи філософствування. Філософія у системі наук. Система філософії. Різниця між філософією історії та історією філософії.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

Філософія Месопотамії (Шумеру та Вавилону (з першої половини III тис. до н.е.). Філософія Стародавнього Єгипту (з 15 ст. до н. е.). Філософія давнього Ірану (зороастризм). Філософія Стародавньої Індії (ортодоксальні школи (ньяя, йога, вайшешика, веданта, міманса, санкх'я) та неортодоксальні школи (джайнізм, буддизм, чарвака-локаята)). Давня індійська філософія – даршана. Ведична філософія. Китайська філософія Ін-Ян-Ці. Філософія Стародавнього Китаю (даосизм, конфуціанство, секта дзен-буддизму). Зародження епохи Античності. Значення полісів у житті жителів Стародавньої Греції. Мілетська школа та її представники: Фалес, Анаксимандр, Анаксимен. Піфагор та його союз. Геракліт Ефеський. Елейська школа та його представники: Ксенофон, Парменід, Зенон. Атомістична теорія Демокріта. Софісти і софістика: Протагор, Горгій. Сократ та сократичний поворот у філософії. Платон, Арістотель. Елліністичний період (скептицизм, епікуреїзм, стоїцизм, кінізм, неоплатонізм). Вплив Античності на розвиток середньовічної ідеології.

Тема 3. Філософія середніх віків та доби Відродження

Християнство та позабіблійні філософські тексти. Релігійний догматизм. Феодалізм. Взаємозв'язок держави та церкви. Поняття апологетики та патристики. Квінт Тертуліан. Климент Олександрійський. Патристика: релігійно-філософські погляди Августина Блаженного, Григорія Ніського, Василя Великого, Орігена, Северина Боеція, Діонісія

Аеропагіта як представника візантійської патристики. Світогляд Томи Аквінського як ключової особистості томізму та неотомізму, Поділ природи Скота Еріугена. Характеристика гностицизму. Вселенські собори. Аномеї. Поняття схоластики (номіналізм та реалізм). Пазньосередньовічна містика. Арабо-мусульманська філософія. Гуманістичний антропологізм Данте Алег'єрі, Франческо Петрарки, Ніколо Макіавеллі, Лоренцо Ввали. Неоплатонізм Миколи Кузанського. Натурфілософія Леонардо да Вінчі, Миколи Коперника, Джордано Бруно. Реформація та протестантизм. Мартін Лютер. Мішель Монтень. Якоб Бьоме. Геоцентрична та геліоцентрична система світу.

Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва

Особливості філософії Нового часу. Наукова революція XVII ст. (Ісаак Ньютон), наукоцентризм і проблема методу пізнання у філософії. Емпіризм та індукція у творчості Френсіса Бекона. Дедукція, раціоналізм та інтелектуальна інтуїція Рене Декарта. Сенсуалізм Джона Локка. Поміrkований суб'єктивізм Девіда Юма, Джорджа Берклі. Субстанція Бенедикта Спінози та монада Готфріда Лейбніца. Томас Гоббс про причини війни «всіх проти всіх». Гносеологія як ключовий напрямок цього періоду. Філософія Просвітництва про місце і роль людини у світі. Суспільна угода Жана-Жака Руссо та його поради щодо виховання. Державні погляди Шарля Луї Монтеск'є. Філософські погляди Клода Адріана Гельвеція, Поля Гольбаха, Марі Аруе Вольтера, Дені Дідро.

Тема 5. Німецька класична філософія

Особливості людського сприйняття (критика чистого, практичного розуму та критика здатності судження) та моральний імператив Імануїла Канта. Фіхтианська система світогляду: «я» та «не я». Феноменологія духу Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. Закони діалектики Гегеля. Філософія природи Фрідріха Шеллінга та його натурфілософія. Філософія майбутнього Людвіга Андреаса Фесрбаха: злиття моралі релігії та філософії.

Розділ 2. Система філософії

Тема 6. Сучасна філософія

Філософські напрями XIX ст.: ірраціоналізм (Шопенгауер, Керкегор, Ніцше, Дільтей, Бергсон), неокантіанство (Поль Рікьор, Віндельбанд), неогегельянство (Бенедикт Кроче), позитивізм (Огюст Конт, Гербарт Спенсер). Філософія XX ст.: постпозитивізм (Карл Поппер), фрейдизм (Зігмунд Фрейд), неофрейдизм (Ерік Фром), прагматизм (Джон Дьюї, Чарльз Пірс), феноменологія (Едмунд Гусерль), екзистенціалізм (Жан-Поль Сартр, Альберт Камю, Карс Ясперс, Мартін Хайдегер, Марсель), філософська герменевтика (Ханс-Георг Гадамер, Поль Рікьор, Мартін Хайдегер), аналітична філософія (Бертран Рассел, Людвіг Вітгенштейн), синергетика, структуралізм, постмодернізм (Мішель Фуко, Умберто Еко, Ролан Барт, деконструкція Жака Дерріди та інші). Повстання мас Хосе Ортеги-і-Гассета.

Тема 7. Українська філософія

«Поучення дітям» Володимира Мономаха. «Слово про закон і благодать» у творчості митрополита Іларіона Київського. Острозький центр та його представники (Костянтин Острозький, Герасим Смотрицький). Антропологічні погляди Григорія Савича Сковорода. Представники Києво-Могилянської академії (П. Могила, І. Гізель). Філософія серця Памфіла Юркевича. Провідні ідеї Миколи Костомарова. Українська філософська та суспільно-політична думка XIX - XX ст. (Михайло Драгоманов, Трохим Зіньківський, Іван Франко, Леся Українка, Микола Міхновський, Михайло Грушевський). Монархічні переконання В'ячеслава Липинського. Автономія віри та знання у творчості Дмитра Ліницького. Радикальне у творчості Дмитра Донцова та його націоналістична переконання.

Тема 8. Проблеми онтології

Поняття онтології та метафізики, їхній основний предмет. Буття та небуття у поглядах філософів. Чотири різновиди (або форми) буття. Поняття матерії та головні її ознаки й властивості. Проблеми онтології у розвитку філософської думки.

Тема 9. Проблеми гносеології

Поняття «гносеології». Поняття пізнання. Рівні пізнання. Форми пізнання. Види пізнання. Теорія пізнання. Поняття здорового глузду. Відмінність між істиною та

об'єктивною істиною. Істина і правда. Суб'єкт та об'єкт пізнання. Раціональне та почуттєве у пізнанні. Чотири етапи пізнання за Платоном. Головне правило Арістотеля. Принципи наукової гносеології. Чи існує різниця між епістемологією та гносеологією? Основи емпіризму Френсіса Бекона. Проблеми пізнання у творчості Рене Декарта. Монізм Спінози. Значення відчуттів у роботах Джона Лока. Логіко-філософський трактат Людвіга Вітгенштейна.

Тема 10. Проблеми соціальної філософії. Релігієзнавство

Поняття соціальної філософії та її предмет. Соціальна філософія у сфері наук. Різниця між тоталітаризмом та демократією. Лі Куан Ю як прихильник прагматичного, національно-патріотичного підходу до вирішення міжнародних та внутрішніх проблем держави. Філософія Френсіса Фукуяма. Демократія, тоталітаризм, авторитаризм. Денацифікація, десталінізація. Суспільство після політичної діяльності Микити Хрущова, Леоніда Брежнєва, Михайла Горбачова.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		с	с.р.	
Розділ 1. Історія філософії				
Тема 1. Філософія як специфічний тип знання	9	4	4	1
Тема 2. Філософія Стародавнього світу	9	4	2	3
Тема 3. Філософія Середніх віків та доби Відродження	9	2	2	5
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	9	2	2	5
Тема 5. Німецька класична філософія	9	2	2	5
Разом за розділом 1	45	14	12	19
Розділ 2. Система філософії				
Тема 6. Сучасна філософія	10	2	4	4
Тема 7. Українська філософія	9	2	2	5
Тема 8. Проблеми онтології	8	2	2	4
Тема 9. Проблеми гносеології	8	2	2	4
Тема 10. Проблеми соціальної філософії.	9	2	4	3
Разом за розділом 2	44	10	14	20
Підсумкова контрольна робота	1		1	
Усього годин	90	24	27	39

9. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва і зміст теми семінарського заняття	Кількість годин
1	Тема 1. Філософія як специфічний тип знання. 1. Виникнення філософського знання . 2. Загальне поняття світогляду його види та його структура. 3. Міфологія та релігія як світогляд. 4. Еволюція філософського світогляду. 5. Предмет філософії. 6. Функції філософії . 7. Методи філософії	4
2	Тема 2. Філософія Стародавнього світу . 1. Філософія Стародавнього Сходу (Месопотамії, Єгипту, Індії,	2

	<p>Китаю).</p> <p>2. Філософія епохи Античності. Натурфілософія, софісти, грецька класична філософія (Сократ, Платон, Аристотель).</p> <p>3. Філософія елліністичного періоду: скептицизм, епікуреїзм, стоїцизм, неоплатонізм.</p>	
3	<p>Тема 3. Філософія середніх віків та доби Відродження</p> <p>1. Особливості епохи середніх віків. Історичні передумови.</p> <p>2. Апологетика та патристика: найвідоміші представники.</p> <p>3. Схоластика: номіналізм та реалізм.</p> <p>4. Містика. Вплив віри на інтуїцію.</p> <p>5. Арабо-мусульманська філософія та значення античної філософії у ній.</p> <p>6. Особливості епохи Відродження: антропоцентризм, натурфілософія, пантеїзм, гуманізм, протестантизм . Найвідоміші представники</p>	2
4	<p>Тема 4. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва</p> <p>1. Передумови розвитку епохи Нового часу.</p> <p>2. Проблема методу пізнання у філософії Нового часу. Емпіризм та раціоналізм.</p> <p>3. Ідоли та шляхи пізнання Френсіса Бекона. «Левіафан» Томаса Гоббса. Роздуми Рене Декарта. Ступені пізнання за Джоном Локком. Ідеї Джорджа Берклі та Девіда Юма. Правила спрямування розумової діяльності за Спінозою. Мистецтво відкриття істини за Готфрідом Лейбніцом.</p> <p>4. Встановлення нових суспільних порядків та захист народних мас в епоху Просвітництва.</p> <p>5. Філософія Просвітництва про місце і роль людини у світі. Філософія Монтеस्क'є. Погляди Вольтера. Теорія суспільного договору Жана-Жака Руссо. Філософія Поля Гольбаха. Філософські погляди Гельвеція. Філософія Дені Дідро.</p>	2
5	<p>Тема 5. Німецька класична філософія</p> <p>1. Наукоцентризм та гносеологія епохи Нового часу. Історичні передумови.</p> <p>2. Філософія Імануїла Канта.</p> <p>3. Філософська система Іоана Готліба Фіхте.</p> <p>4. Філософські погляди Фрідріха Вільгельма Йозефа фон Шеллінга.</p> <p>5. Філософія духу Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля та його закон діалектики.</p> <p>6. Філософія майбутнього Людвіга Фейєрбаха.</p> <p>Марксистська філософія як перехідний етап до сучасної філософії.</p>	2
6	<p>Тема 6. Сучасна філософія</p> <p>1. Ірраціоналізм.</p> <p>2. Філософія життя.</p> <p>3. Неокантіанство (марбурзька та баденська школи), неогегельянство.</p> <p>4. Позитивізм і його чотири напрямки</p> <p>5. Фрейдизм та неофрейдизм.</p> <p>6. Прагматизм.</p> <p>7. Феноменологія.</p> <p>8. Екзистенціалізм.</p> <p>9. Філософська герменевтика.</p> <p>10. Синергетика.</p> <p>11. Структуралізм, деконструктивізм.</p>	4

	12. Постмодернізм.	
7	Тема 7. Українська філософія 1. «Слово про закон і благодать» Іларіона Київського. «Поучення дітям» Володимира Мономаха. 2. Острозький центр та його представники (Костянтин Іванович Острозький, Костянтин-Василь Острозький, Герасим Смотрицький). 3. Представники Києво-Могилянської академії (Петро Могила, Інокентій Гізель). Значення православ'я у поглядах Петра Могили. 4. Григорій Савич Сковорода. Мікрокосм, макрокосм, світ символів та значення серця у його творчості. 5. Філософія серця та ідея у творчості Памфіла Юркевича. 6. Провідні ідеї Миколи Костомарова. Українська філософська та суспільно-політична думка XIX - XX ст. (Михайло Драгоманов, Трохим Зіньківський, Іван Франко, Леся Українка, Микола Міхновський, Михайло Грушевський)	2
8	Тема 8. Проблеми онтології 1. Поняття онтології та метафізики. 2. Поняття матерії та головні її ознаки й властивості.	2
9	Тема 9. Проблеми гносеології 1. Поняття гносеології та епістемології як теорій пізнання. 2. Рівні та форми пізнання. Принципи наукової гносеології. Істина та правда. Класична та неklasична теорії пізнання.	2
10	Тема 10. Проблеми соціальної філософії 1. Поняття соціальної філософії. 2. Предмет та об'єкт соціальної філософії. 3. Різниця між тоталітаризмом та демократією. 4. Сучасна соціальна філософія. 5. Позитивні та негативні риси науково-технічної революції.	4
11	Підсумкова контрольна робота	1
	Разом	27

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва і зміст теми практичного заняття	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва і зміст теми лабораторного заняття	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

13. Самостійна робота

№ з/п	Назва і зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Філософія як специфічний тип знання 1. Відмінність філософського виду світогляду від наукового, релігійного, побутового, натуралістського, художнього, міфологічного світогляду. 2. Важливість рефлексивного мислення у філософії. 3. Міфи як джерело філософських пошуків. 4. Філософія як філософія філософії.	1

	5. Сутність функцій філософії	
2	<p>Тема 2. Філософія Стародавнього світу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Веди та ортодоксальні школи давньої Індії. 2. Неортодоксальні школи як школи, які протистояли кастовому поділу суспільства. 3. Категорія дао у даосизмі та конфуціанстві: спільне та відмінне. Сутність Інь-Янь. 4. Містичні особливості даосизму. 5. Етично-державні погляди Конфуція. Людяність (жень) як основна добродетель. 6. Значення традицій у творчості Конфуція. 7. Піфагорійський союз, мілетська та елеатська школи. 8. За що критикували Сократ та Платон софістів? 9. Наведіть приклад сократичного діалогу. 10. Відмінність у поглядах Арістотеля та Платона. 11. Елліністичний період (скептицизм, епікуреїзм, стоїцизм, неоплатонізм) як передумова розвитку християнства та Середньовіччя 	3
3	<p>Тема 3. Філософія середніх віків та доби Відродження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феодальні відносини у Європі в період середніх віків. 2. Філософія над християнськими текстами. 3. Сутність самопізнання та богопізнання у творчості Августина Блаженного. 4. Свобода волі, віра та розуміння у творчості Августина Блаженного та Томи Аквінського. 5. Сутність Трійці у 7 Вселенських соборах православної церкви. 6. Емоційне та інтуїтивне у середньовічній містиці. 7. Представники арабо-мусульманської філософії. Значення античних текстів в арабо-мусульманській філософії. 8. Натурфілософія Леонардо да Вінчі. 9. Насолода у творчості Лоренцо Валли. 10. Інтерес як могутній стимул людських дій у творчості Ніколо Макіавеллі. 11. Філософські погляди Марсіліо Фічіно та Джованні Піко делла Мірандоли. 12. Коперніканський поворот та індекс заборонених книг. 	5
4	<p>Тема 4. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукове пізнання, раціоналізм, особливості пізнання в епоху Нового часу. 2. Емпіризм та індукція у творчості Френсіса Бекона. Шляхи та ідоли (хиби) пізнання. 3. Раціоналізм, дедукція та інтелектуальна інтуїція у філософії Рене Декарта. 4. Джон Локк як відомий сенсуаліст та прихильник приватної власності. 5. Томас Гоббс як противник природного стану людини. 6. Готфрід Лейбніц про монаду, Бенедикт Спіноза про субстанцію. 7. Девід Юм та Джордж Берклі як помірковані суб'єктивісти. 8. Французькі енциклопедисти епохи Просвітництва. 9. Філософія Поля Гольбаха. 10. Теорія суспільного договору за Жаном-Жаком Руссо. 11. Філософські погляди Дені Дідро 	5
5	Тема 5. Німецька класична філософія	5

	<p>1. Історичні передумови в період творчості німецьких класичних філософів.</p> <p>2. «Річ-у-собі» у роботі агностика, суб'єктивного ідеаліста Імануїла Канта «Критика чистого розуму». Моральні переконання мислителя («Критика практичного розуму»). Судження про мистецтво (музику, картини, театр) та прекрасне у роботі «Критика здатності судження».</p> <p>3. Фіхтианська система «Я» і «Не-я».</p> <p>4. Георг Вільгельм Фрідріх Гегель як об'єктивний ідеаліст.</p> <p>5. Значення суб'єкта та випадку у творчості Імануїла Канта та необхідності у творчості Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля. Порівняйте їхні погляди.</p> <p>6. Натурфілософія у поглядах Фрідріха Вільгельма Йозефа фон Шеллінга.</p> <p>7. Єдність моралі релігії та філософії у філософії майбутнього Людвіга Андреаса Фейєрбаха</p>	
6	<p>Тема 6. Сучасна філософія</p> <p>1. Філософські напрями XIX ст.: ірраціоналізм (Артур Шопенгауер, Сьорен Керкегор, Фрідріх Ніцше, Хосе Ортега-і-Гассет, Анрі Бергсон), неокантіанство (Поль Рікер, Вільгельм Віндельбанд), неогегельянство (Бенедетто Кроче), позитивізм (Огюст Конт, Гербарт Спенсер). Містика XX століття. Сучасна релігійна філософія.</p> <p>2. Філософія XX ст.: постпозитивізм (Карл Поппер), неофрейдизм (Ерік Фром), прагматизм (Джон Дьюї, Чарльз Пірс), феноменологія (Едмунд Гусерль), екзистенціалізм (Жан-Поль Сартр, Альберт Камю, Карл Ясперс, Мартін Хайдегер, Габріель Оноре Марсель), філософська герменевтика (Ганс-Георг Гадамер, Поль Рікер), аналітична філософія (Людвіг Вітгенштейн), синергетика, деконструкція Жака Дерріди, структуралізм.</p> <p>3. Розкрити різницю між екзистенціалізмом та ірраціоналізмом.</p> <p>4. Особливості сучасного Постмодернізму.</p> <p>5. Повстання мас Хосе Ортеги-і-Гассета</p>	4
7	<p>Тема 7. Українська філософія</p> <p>1. «Поучення» Володимира Мономаха. Розкрийте сутність його релігійних та державницьких поглядів. Закон та благодать у поглядах Іларіона Київського.</p> <p>2. Єдність східного візантійського православ'я та української культури у поглядах Костянтина Острозького.</p> <p>3. Пізнання себе у творчості Григорія Савича Сковороди.</p> <p>4. Києво-Могилянська академія як православний, освітній центр.</p> <p>5. Ідея у творчості Памфіла Юркевича як метод впорядкування душевних переживань та ціннісних переконань серця людини.</p> <p>6. Микола Костомаров про критику та похвалу слов'янській нації</p>	5
8	<p>Тема 8. Проблеми онтології</p> <p>1. Буття та небуття у поглядах філософів.</p> <p>2. Чотири різновиди (або форми) буття.</p> <p>3. Проблеми онтології у розвитку філософської думки.</p> <p>4. Місце людини в онтології та метафізиці.</p> <p>5. Буття духовного та матеріального.</p>	4
9	<p>Тема 9. Проблеми гносеології</p> <p>1. Гносеологія як теорія пізнання людиною світу та епістемологія як теорія пізнання людиною науки.</p> <p>2. Порівняйте теорію пізнання Френсіса Бекона та Рене Декарта.</p>	4

	3. Важливість суб'єктивної точки зору в теорії пізнання Сократа.	
10	Тема 10. Проблеми соціальної філософії 1. Проаналізуйте різницю між соціальною філософією, філософією, соціологією, історією. 2. Проаналізуйте етапи розвитку суспільства в історії філософії. 3. Предмет, об'єкт та сутність соціальної філософії. 4. Доіндустріальне, індустріальне, постіндустріальне суспільство.	3
	Разом	39

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

14. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Презентації в PowerPoint, відеоролики, мультимедійний проектор та екран. Навчально-методичне забезпечення з навчальної дисципліни, розміщене у навчально-інформаційному середовищі Moodle.

15. Заняття, що підлягають оцінюванню

Розділ 1					Тематична	Розділ 2					Тематична	Підсумкова к.р.	II семестр
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5		T 6	T 7	T 8	T 9	T 10			
C31-2	C33	C34	C35	C36		C37-8	C39	C310	C311	C312-13			
Максимальна оцінка - 12 балів Мінімальна оцінка – 1 бал													

16. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНА

Підручники (навчальні посібники)

1. Бліхар В. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с
2. Вільчинський Ю.М. Філософія (Електронний курс): навч. посібник / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачківська, О.Б. Гаєвська та ін. – Київ : КНЕУ, 2019. – 368 с.
3. Данильян О.Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 3-тє вид., переробл. – Харків : Право, 2020. – 432 с.
4. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навчальний посібник. Видання друге, перероблене та доповнене - К: Центр навчальної літератури, Інкос, 2018. - 624 с
5. Рябініна О. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт. кол.; за ред. О. В. Рябініної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2020. – 286 с.
6. Шпетяк О.М. ФІЛОСОФІЯ: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с

ДОПОМІЖНА

1. Драгоманов М. Вибрані праці: у 2 кн. / Михайло Драгоманов. – Київ: Знання України, 2018. – 2 кн.
2. Зіньківський Т. Писання Трохима Зіньківського / Трохим Зіньківський. – Рівне: Волинські обереги, 2018. – 312 с.

3. Іларіон Київський. Слово про Закон і Благодать / упоряд., передм. та прим. Ю. О. Федів, Н. Г. Мозгова // Історія української філософії: хрестоматія. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. – С. 35–62.
4. Міхновський М. Самостійна Україна: Справа української інтелігенції / Микола Міхновський. – Київ: Наш Формат, 2023. – 128 с.
5. Таран В. О. Соціальна філософія: навчальний посібник / В. О. Таран, В. М. Зотов, Н. О. Резанова. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 272 с.
6. Франко І. Про соціалізм / Іван Франко // Іван Франко. Вибрані суспільно-політичні та філософські твори. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. – С. 215–260.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Габермас Ю. Громадянство і національна ідентичність [Ел. джерело] / Юрген Габермас; ред. Варт ван Стінберген // Зб. ст. «Умови громадянства. — К., 2012. — С. 49-70. - Режим доступу: <http://litopys.org.ua/rizne/haber.htm>
2. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть? [Ел. джерело] / Михайло Грушевський // Міжнародний діловий журнал. - Режим доступу: <http://image.ua/хто-такі-українці-і-чого-вони-хочуть/>
3. Донцов Д. Націоналізм / Дмитро Донцов. – К.: Дарницька районна організація Всеукраїнського об'єднання «Свобода», 1926. – С. 22 – 44. – Режим доступу: <http://dar-svoboda.org/wp-content/uploads/2013/04/Dmytro-Doncov.-Nacionalizm.pdf>
4. Киричок О. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів [Електронне джерело] / Олександр Киричок. – Полтава: РВВ ПДАА, 2015. – 381 с.
5. Костомаров М. Книга биття українського народу [Ел. джерело] / Микола Костомаров // Український центр. - Режим доступу: <http://ukrcenter.com/Література/Микола-Костомаров/20684/>
6. Леся Українка. Державний лад [Електронний ресурс] / Леся Українка // Енциклопедія життя і творчості Лесі Українки.- Режим доступу: <http://www.l-ukrainka.name/uk/Miscel/DerzhLad.html>
7. Липинський В. Листи до братів-хліборобів: Про ідею і організацію українського монархізму: повне зібрання творів, архів, студії / В'ячеслав Липинський; ред. Ярослав Пеленський. – К.: Східноєвропейський дослідний інститут імені В'ячеслава Казимировича Липинського, 1995. – Т. 6: Політологічна секція. – Кн. 1. - С. 7 – 15. – Режим доступу: <http://www.ex.ua/11718731>
8. Махновець Л. Поучення Володимира Мономаха [Ел. джерело] / Володимир Мономах; ред. Л. Махновець. - Режим доступу: <http://litopys.org.ua/litop/lit27.htm>
9. Нічик В. Могила Петро / В. Нічик // Ізборник. - Рижим доступу : <http://litopys.org.ua/fdm/fdm39.htm>
10. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні: виправлене видання.К., 1992. - Режим доступу: <http://litopys.org.ua/chyph/chyph.htm>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

Для денної форми здобуття освіти

Робочою програмою дисципліни передбачено вивчення 2-х розділів обсягом (кредитів ЄКТС):

- 1 розділ – 1,5 (45 год.);
- 2 розділ – 1,5 (45 год.).

Робочою програмою дисципліни передбачено застосування 3-х форм контролю знань студентів: поточного, тематичного, підсумкового.

1. Поточний контроль.

За кожним елементом розділу, передбаченого робочою програмою, обов'язкова певна форма поточного оцінювання знань. Такими формами можуть бути:

- усне опитування;
- письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу);
- тестування знань студентів з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу;
- виступ на семінарських заняттях (з рефератом, в дискусії).

Критеріями оцінки є:

- *при усних відповідях:*

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

- *при виконанні письмових завдань:*

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

На семінарському занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- реферативні виступи, усні повідомлення тощо.

Оцінювання самостійної роботи студентів освіти:

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється як під час аудиторних занять (на семінарах, практичних заняттях), так і у позааудиторний час.

Контроль самостійної роботи передбачає:

- визначення ступеня засвоєння матеріалу;
- визначення якості виконання завдань;
- своєчасне виконання і здача поточних завдань;
- оцінку знань, здобутих у результаті самостійної навчальної роботи.

2. Тематичний контроль.

Тематичний контроль є підсумком певного етапу вивчення навчальної дисципліни. Його мета – виявлення проміжних результатів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни.

Тематична оцінка визначається як середнє арифметичне набраних балів за поточну роботу при вивченні тем певного розділу.

3. Підсумковий контроль.

Вивчення двох розділів навчальної дисципліни «Основи філософських знань» завершується виконанням підсумкової контрольної роботи. Її мета – виявлення кінцевого результату засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни. Критерії оцінювання знань студентів за підсумкову контрольну роботу наводиться у пояснювальній записці до пакета тестових завдань.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Основи філософських знань» яка передбачена освітньою програмою профільної середньої освіти для підготовки фахових молодших бакалаврів на основі базової загальної середньої освіти, здійснюється за 12-бальною шкалою (табл. 1), з подальшим переведенням семестрової оцінки в оцінку за національною шкалою «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно» з визначенням рейтингу студента в балах за 100-бальною шкалою (табл. 2) та перенесенням підсумку у Відомість успішності з навчальної дисципліни.

Таблиця 1. Оцінювання навчальних знань студентів освіти

Рівень досягнень	Бали	Критерії оцінювання знань студентів освіти
I. Початковий	1 бал	Студент має уявлення з визначеної проблеми, за допомогою викладача може розпізнати окремі поняття дисципліни «Основи філософських знань», що стосуються програмного матеріалу
	2 бали	Студент намагається відтворити окремі поняття, за допомогою викладача або з використанням підручника володіє елементарними знаннями за програмою; обирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так – ні»)
	3 бали	Студент відтворює окремі поняття; називає окремі філософські проблеми та завдання; за допомогою підручника фрагментарно визначає їхні ознаки
II. Середній	4 бали	Студент з використанням підручника дає визначення окремих понять, називає та неповно характеризує ознаки філософських проблем та завдань
	5 балів	Студент самостійно дає визначення окремих понять, називає та неповно характеризує ознаки філософських проблем та завдань; з використанням підручника відтворює навчальний матеріал
	6 балів	Студент самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал; за допомогою викладача аналізує філософські проблеми та завдання; наводить приклади; намагається робити окремі висновки
III. Достатній	7 балів	Студент самостійно і послідовно відтворює навчальний матеріал; розкриває суть понять; формулює неповні висновки
	8 балів	Студент відповідає на поставлені запитання; дає порівняльну характеристику філософських проблем та завдань; намагається виявляти причинно-наслідкові зв'язки; розв'язує типові філософські проблеми та завдання
	9 балів	Студент вільно відповідає на поставлені запитання; самостійно розв'язує типові філософські проблеми та

		завдання; чітко формулює висновки
IV. Високий	10 балів	Студент обґрунтовано відповідає на запитання, передбачені навчальною програмою; самостійно аналізує і розкриває суть філософських проблем та завдань, узагальнює, систематизує, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; робить логічно побудовані та обґрунтовані висновки; розв'язує філософські ситуації
	11 балів	Студент логічно, усвідомлено оперує навчальним матеріалом у межах навчальної програми; самостійно аналізує і розкриває ознаки і функції філософських проблем та завдань; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; самостійно користується науковим матеріалом; ознайомлений із філософською проблематикою; робить логічно побудовані та обґрунтовані висновки
	12 балів	Студент виявляє міцні та глибокі знання за програмою; може вести дискусію з конкретного питання використанням філософських знань, виявляє особисту позицію щодо філософських проблем, вміє їх розв'язувати; самостійно користується різними джерелами інформації; робить логічно побудовані та аргументовані висновки; посиленням на філософські знання, використовує філософські знання у сферах особистого та суспільного життя

Таблиця 2. Переведення оцінки за 12 бальною школою в оцінку за національною школою з визначенням рейтингу студента в балах

Оцінка за 12 бальною школою	Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
12	Відмінно	100
11		96
10		93
9	Добре	89
8		84
7		79
6	Задовільно	73
5		69
4		64
3	Незадовільно	59
2		40
1		20